

НАРЪЧНИК

за ученици от гимназията

Манипулация и пропаганда

Съдържание

Резюме на Проект	3
Как да работите с този Наръчник и с интерактивна презентация	4
Въведение в урок	5
Манипулация	6
Технология за манипулация	7
Намаляване на търсенето	8
Познато лице	8
Променям темата	9
Увеличаване на търсенето	9
Имитация	10
Недостиг	11
Рутина	11
Изходен ефект	12
Аудио мостра	13
Видео	14
Тълкуване - Мостра 1	15
Устен превод - извадка 2	17
Манипулиране на снимки	18
Видео	20
Текуща тенденция	21
Пропаганда - манипулация в политиката	22
Какво е цензура?	24
Степени на свобода в света	25
Преса, свобода и ситуацията в нашия свят	26
Край	27
Списък за четене	28
Препратки	30

Резюме на проекта

Компетентността на гражданите е от решаващо значение за активното им политическо участие, което е един от основните компоненти на доброто управление и устойчивата демокрация. Особено в източната част на дунавския регион политическото участие е в застой. Особено обезпокоителни са апатията и липсата на политически интерес от страна на по-младото население. Освен това през последните години ставаме свидетели на политически промени, които водят до влошаване на демократичните стандарти в много части на региона. Сърцевината на компетентността на гражданина е високото ниво на неговата медийна грамотност. Необходимо е влияние на гражданите върху социалната реалност и устойчивост спрямо негативни медийни явления, като изказвания, подстрекаващи към омраза, и фалшиви новини.

Основната цел на проекта е подобряване на демократичното управление чрез разработване на транснационална обсерватория за медийна грамотност, основана на сътрудничество между различните заинтересованите страни. В много страни от дунавския регион развитието на компетенциите на медийната грамотност и активното гражданство са далеч зад по-развитите части на Европа. Обсерваторията ще служи като механизъм за повишаване на медийната грамотност и по този начин за укрепване на компетентността на гражданите за това, какво ще допринесе за развитието на устойчива демокрация. Основните целеви групи са младежите и хората, които работят с тях. За целта обсерваторията ще предоставя инструменти, достъпни както за младите хора, така и за техните преподаватели.

Проектът ще създаде обсерватория за медийна грамотност, която ще осигури инструменти за контрол над медийното съдържание, инструментите за обучение и политическите препоръки за обновяване на медийната грамотност във връзка с други граждански умения. Крайните продукти включват: инструменти за изграждане на капацитет и обучение, уеб базиран интерфейс и препоръки за политики. Основните дейности на проекта са: картографиране на практики и разпространение на информация, разработване на учебна система, проектиране на платформа за уеб обучение, и пилотно тестване.

Как да работите с наръчника и интерактивната презентация

Уважаеми ученици,

току-що сте получили Наръчника. Той служи като ръководство за интерактивна презентация на тема "Манипулация и пропаганда".

Отворете интерактивната презентация в нов прозорец на браузъра си. Ако работите самостоятелно, отворете го на компютъра или можете да го прожектирате на интерактивна бяла дъска.

За да работите с презентацията, отворете или отпечатайте този документ.

Презентацията съдържа няколко слайда (слайдове за представяне) с преподавателски материал и визуално съдържание. Прочетете и разгледайте внимателно всеки слайд. Ако видите икона "i" на слайда в долния ляв ъгъл, кликнете върху нея. Под него има допълнителна информация или примери, които ще ви помогнат да разберете по-добре проблема.

Някои слайдове имат интерактивни елементи в допълнение към бутона "i". Тези елементи са подчертани. Когато кликнете върху тях, ще получите повече информация (например аудио проба, видео или допълнителна информация).

Ще намерите и аудио икона в презентацията. Някои слайдове съдържат звук. Ако е необходимо, можете да кликнете върху иконата на звука, за да заглушите или активирате отново звука в презентацията.

Кликнете върху дясната стрелка за следващия слайд. Ако искате да се върнете в презентацията, кликнете върху лявата стрелка. За да се върнете към самото начало на презентацията, кликнете върху иконата на къщата.

За по-добра ориентация отделните слайдове постепенно се показват с допълнителен образователен материал и допълнително разширяване на преподаването.

В текста са включени дефиниции, защото попадате на някои термини за първи път и е препоръчително да ги запомните.

Също така обърнете внимание на

ИНТЕРЕСНИ ФАКТИ

ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Въведение в урок

Убеждавал ли ви е някой да извършите действие или да вземете решение, които първоначално не сте искали? Успя ли да убедиш някого да прави каквото ти искаш? Можете ли да се сетите за конкретен пример?

Излагането на лъжи и намирането на истината понякога може да бъде трудно. Лъжата може да бъде толкова добре скрита и заплетена, че се изплъзва през пръстите ни. Да накарат хората да повярват, че намирането на истината е невъзможно – това е точно целта на измамните и манипулаторите. Да объркаш хората и косвено да ги накараш да приемат нещата каквито са. Извикването на имена и оплакването от системата не променят нищо. Ако искам промяна, трябва да съм част от нея. Да гласувам съвестно за това, в което вярвам, е най-добре не само за мен.

В този урок ще бъдете въведени в концепцията за манипулация и манипулационни техники, които често се използват. Повечето хора получават по-голямата част от информацията от интернет - и именно тази среда се превърна в убежище за манипулаторите. Не вярваш ли? Манипулацията често се крие във форми, в които е трудно да се открие. Можете да я срещнете във всеки уебсайт, включително в сайтове за социални мрежи. Бяха избрани примери, в които целевата група да е в своята среда. Запознаването с видовете манипулатори става чрез анимирано видео.

С помощта на визуални елементи учениците се запознават с интерпретацията във фотографиите и изкривяването му, както и с манипулацията във фотографиите.

В този урок се занимаваме с концепцията за пропаганда, цензура и самоцензура.

Манипулация

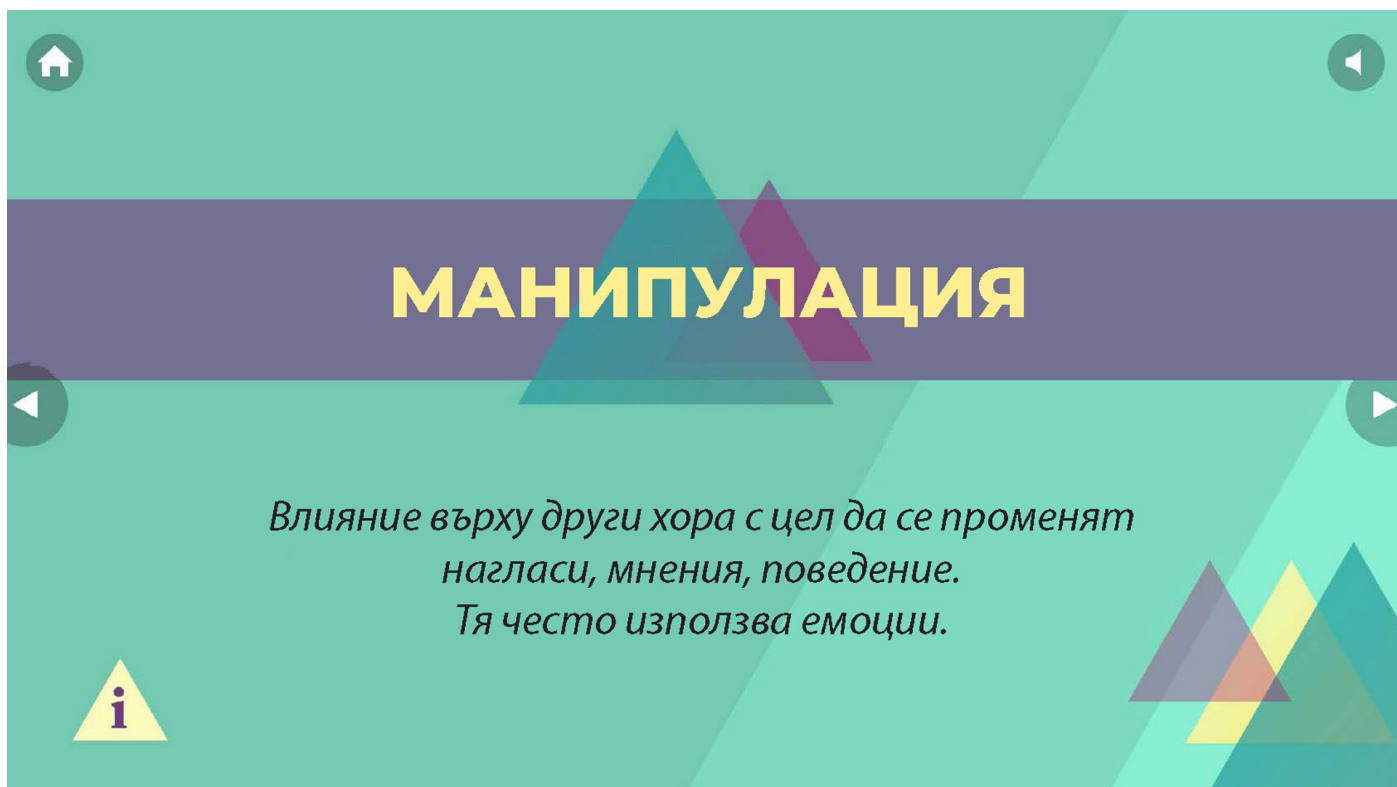
Как си представяш манипулацията? Някой убеждавал ли ви е някога да предприемете действие или да вземете решение, с които първоначално не сте искали да заемете?

И позна ли, че те манипулират?

Или обратно, може би си успял да убедиш някого да направи каквото ти искаш?

Дай си пример .

На този слайд можете да прочетете дефиницията на **Манипулация**.

МАНИПУЛАЦИЯ

Влияние върху други хора с цел да се променят нагласи, мнения, поведение. Тя често използва емоции.

i

The slide features a teal background with a dark purple horizontal band across the middle. The title 'МАНИПУЛАЦИЯ' is written in large, bold, yellow capital letters within this band. Below the band, the definition is written in a smaller, italicized, dark teal font. In the bottom left corner, there is a yellow triangle containing a black lowercase letter 'i'. The slide is framed by a thin teal border with navigation icons: a home icon in the top left, a back arrow in the top right, a left arrow in the bottom left, and a right arrow in the bottom right. There are also several overlapping triangles in various shades of teal, purple, and yellow scattered across the slide.

Технология за манипулация

Има много начини да предизвикате някой да направи това, което искате. Опитен манипулатор може да избере подходяща техника за конкретен човек.

Кликнете върху слайда, за да видите конкретната манипулационна техника.

ТЕХНИКИ ЗА МАНИПУЛАЦИЯ

- намаляващи изисквания
- познато лице
- смяна на темата
- нарастващи изисквания
- имитация
- недостиг
- рутина
- източник ефект

Както можете да видите на слайда, можете да преместите курсора на мишката върху всяка техника и да видите неговия "детайл". Изберете този, който ви интересува и кликнете върху него един по един. Ще видите конкретно описание, което трябва да ви помогне да разберете техниката. На следните слайдове ще видите описанията един по един. Прочетете ги спокойно, за да ги разберете добре.

Техники в лявата колона: детайлът им ще се появи в долната част на слайда.

Намаляване на търсенето

ТЕХНИКИ ЗА МАНИПУЛАЦИЯ

- намаляващи изисквания
- познато лице
- смяна на темата
- нарастващи изисквания
- имитация
- недостиг
- рутина
- източник ефект

Намаляване на изискванията: Човек не подава искането си веднага, той измисля по-взискателно, от което постепенно го намалява до първоначално замисленото. Така ситуацията може да изглежда по-изгодна за нас, тъй като сме се пазарили и не е необходима "оригиналната" трудна задача.

Познато лице

ТЕХНИКИ ЗА МАНИПУЛАЦИЯ

- намаляващи изисквания
- познато лице
- смяна на темата
- нарастващи изисквания
- имитация
- недостиг
- рутина
- източник ефект

Познато лице: Имаме повече вяра в някого, когото познаваме по някакъв начин, чието лице сме виждали, чието име вече сме чували...

(Note: The original image contains a faint watermark 'www.dobro.net' in the bottom right corner.)

Смяна на темата

ТЕХНИКИ ЗА МАНИПУЛАЦИЯ

- намаляващи изисквания
- познато лице
- смяна на темата
- нарастващи изисквания
- имитация
- недостиг
- рутина
- източник ефект

Промяна на темата: Сменяйки темата, манипулаторът ни отвлича вниманието от нещо, с което сме искали да се занимаваме по някаква причина (напр. защото е важно за нас).

(Note: The original image contains a faint watermark 'www.dobro.net' in the bottom right corner.)

Нарастващи изисквания

ТЕХНИКИ ЗА МАНИПУЛАЦИЯ

- намаляващи изисквания
- познато лице
- смяна на темата
- нарастващи изисквания
- имитация
- недостиг
- рутина
- източник ефект

Увеличаване на изискванията: Въпросният човек първо иска дреболия, към която постепенно добавя други искания, които привидно могат да бъдат свързани с първоначалното искане и следователно да бъдат „част от него“

i

Направи първата част и можеш да преминеш към следващата. Може би вече лично сте ги изпитали. И ако не, поне ще бъдете добре подготвени да ги разпознаете.

Техники в дясната колона: детайлът им ще се появи в долната част на слайда.

Имитация

ТЕХНИКИ ЗА МАНИПУЛАЦИЯ

- намаляващи изисквания
- познато лице
- смяна на темата
- нарастващи изисквания
- имитация
- недостиг
- рутина
- източник ефект

Имитация: Когато не знаем как да се държим, имитираме другите.

Добавихме пример за тази техника, защото тя е доста сегашно явление в днешния свят. Имитиране на хора, които ни впечатляват по някакъв начин е често срещано явление. Но в случая със социалните медии, не се влияе от броя на последователите. Те също могат да бъдат платени и така стойността на реалността може да бъде много ниска.

Недостиг

ТЕХНИКИ ЗА МАНИПУЛАЦИЯ

- намаляващи изисквания
- познато лице
- смяна на темата
- нарастващи изисквания
- имитация
- недостиг
- рутина
- източник ефект

Недостиг: Тази техника на убеждаване се фокусира върху това, което човек губи, ако не се възползва от офертата/предизвикателството, или не го изпълнява.

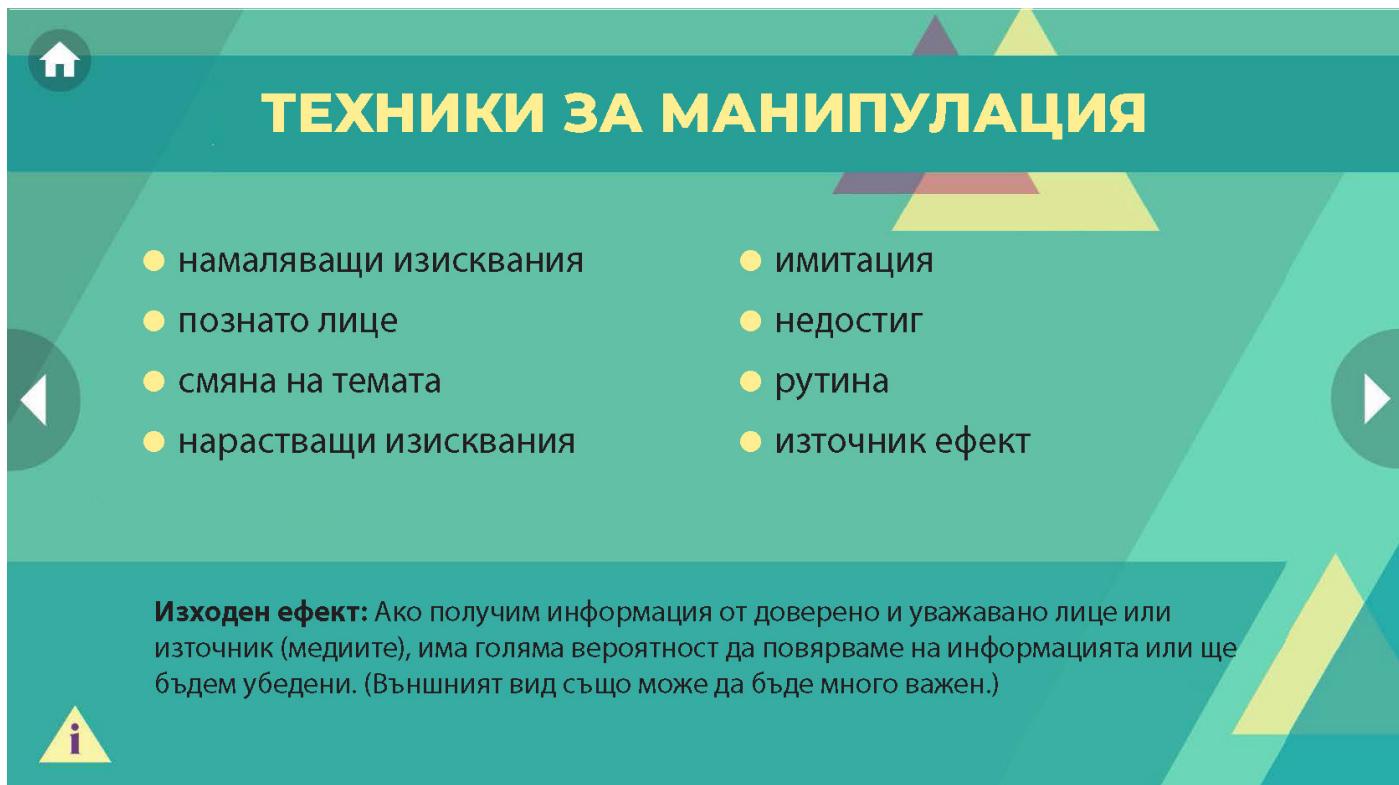
Рутина

ТЕХНИКИ ЗА МАНИПУЛАЦИЯ

- намаляващи изисквания
- познато лице
- смяна на темата
- нарастващи изисквания
- имитация
- недостиг
- рутина
- източник ефект

Рутина: Избираме това, което винаги правим (това, с което сме свикнали). Причината може да е доверието, добрия опит, пренебрегването на конкуренцията... В магазина автоматично достига до същия продукт. Възможно е обаче да има по-добро качество/по-евтин/по-вкусен продукт на страничния рафт.

Изходен ефект

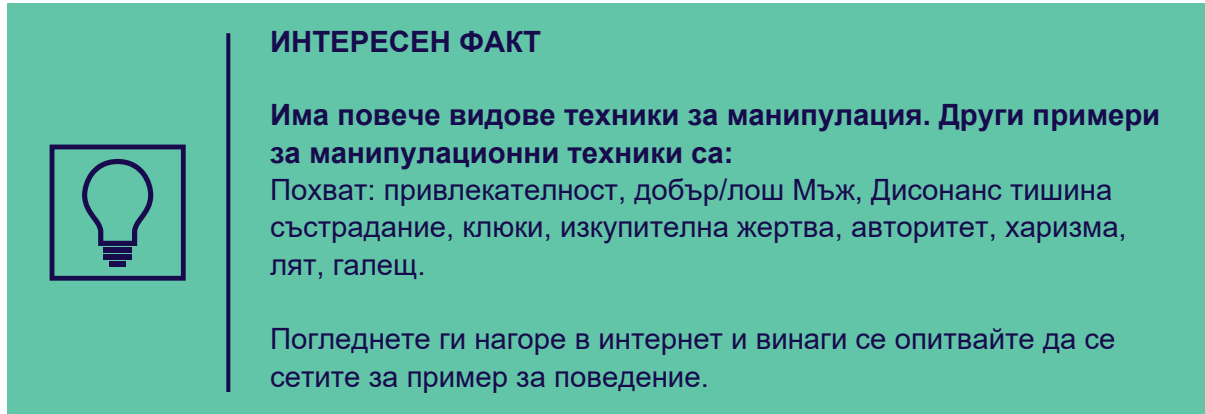

ТЕХНИКИ ЗА МАНИПУЛАЦИЯ

- намаляващи изисквания
- познато лице
- смяна на темата
- нарастващи изисквания
- имитация
- недостиг
- рутина
- източник ефект

Изходен ефект: Ако получим информация от доверено и уважавано лице или източник (медиите), има голяма вероятност да повярваме на информацията или ще бъдем убедени. (Външният вид също може да бъде много важен.)

Току-що научихте за осем примера на манипулационни техники

ИНТЕРЕСЕН ФАКТ

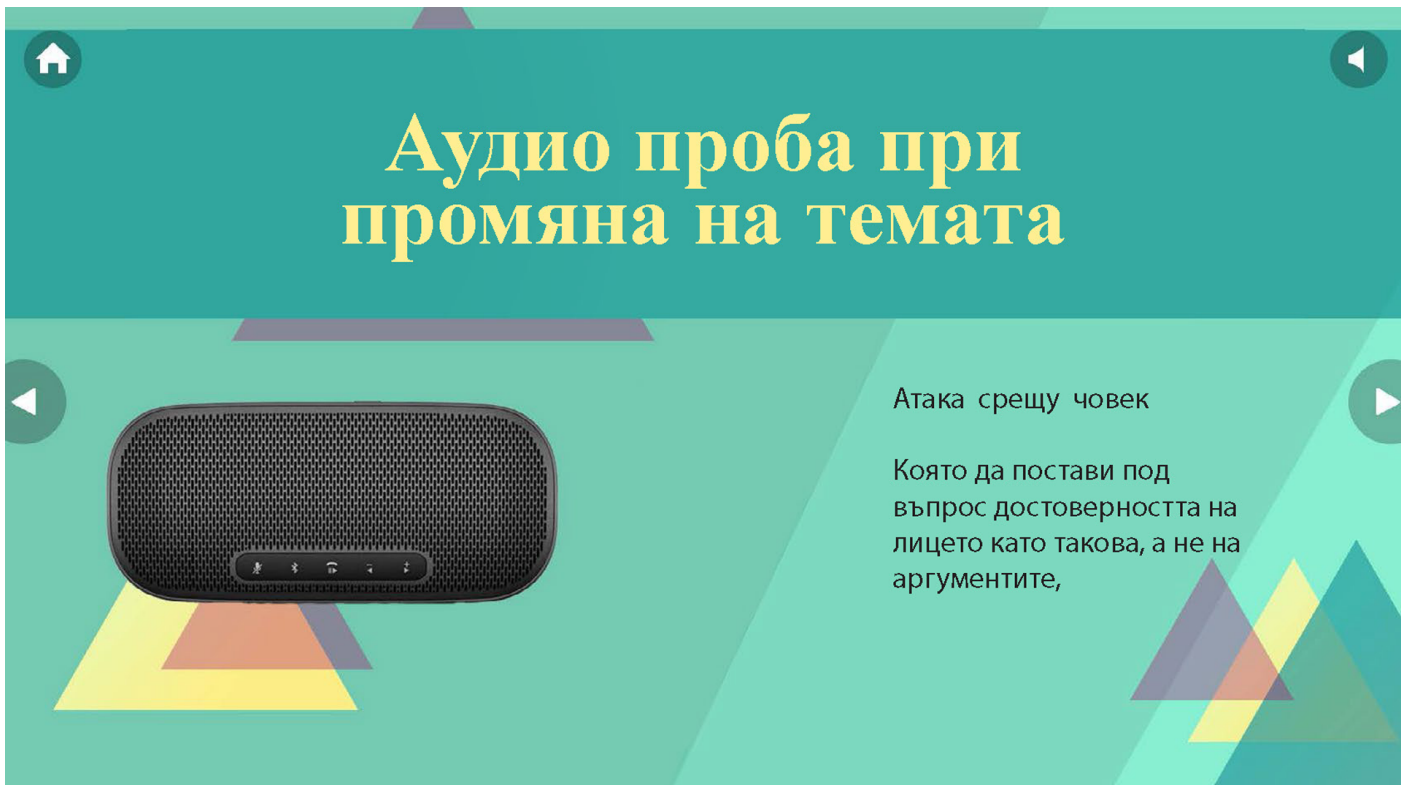
Има повече видове техники за манипулация. Други примери за манипулационни техники са:
Похват: привлекателност, добър/лош Мъж, Дисонанс тишина състрадание, клюки, изкупителна жертва, авторитет, харизма, лят, галещ.

Погледнете ги нагоре в интернет и винаги се опитвайте да се сетите за пример за поведение.

Аудио мостра

Тествайте способността си да откривате манипулации на думи. Кликнете върху радиото и чуйте пробата. Опитайте се да определите какво прави високоговорителят, какво/как той се опитва да повлияе на другите.

Не забравяйте да имате звука включен.

Кой участва в демонстрацията? Можете ли да кажете по предмета, стила на говорене или гласа? Ако е необходимо, включваме и препис на думите от аудио пробата:

Репортер: "Какво ще кажете на американците, които са уплашени все пак? Предполагам, близо 200 мъртви, 14 000, които са болни, милиони, както станяхте свидетели, които са уплашени в момента. Какво ще кажете на американците, които в момента ви наблюдават кои са уплашени?"

Доналд Тръмп: "Казвам, че сте ужасен репортер. И аз така казвам. Мисля, че това е много гаден въпрос и мисля, че е много лош сигнал, че излагаш американския народ.. Американският народ търси отговори и те търсят надежда, а вие правите сензационализъм."

След като изслушате аудио пробата, отговорете на въпроси:

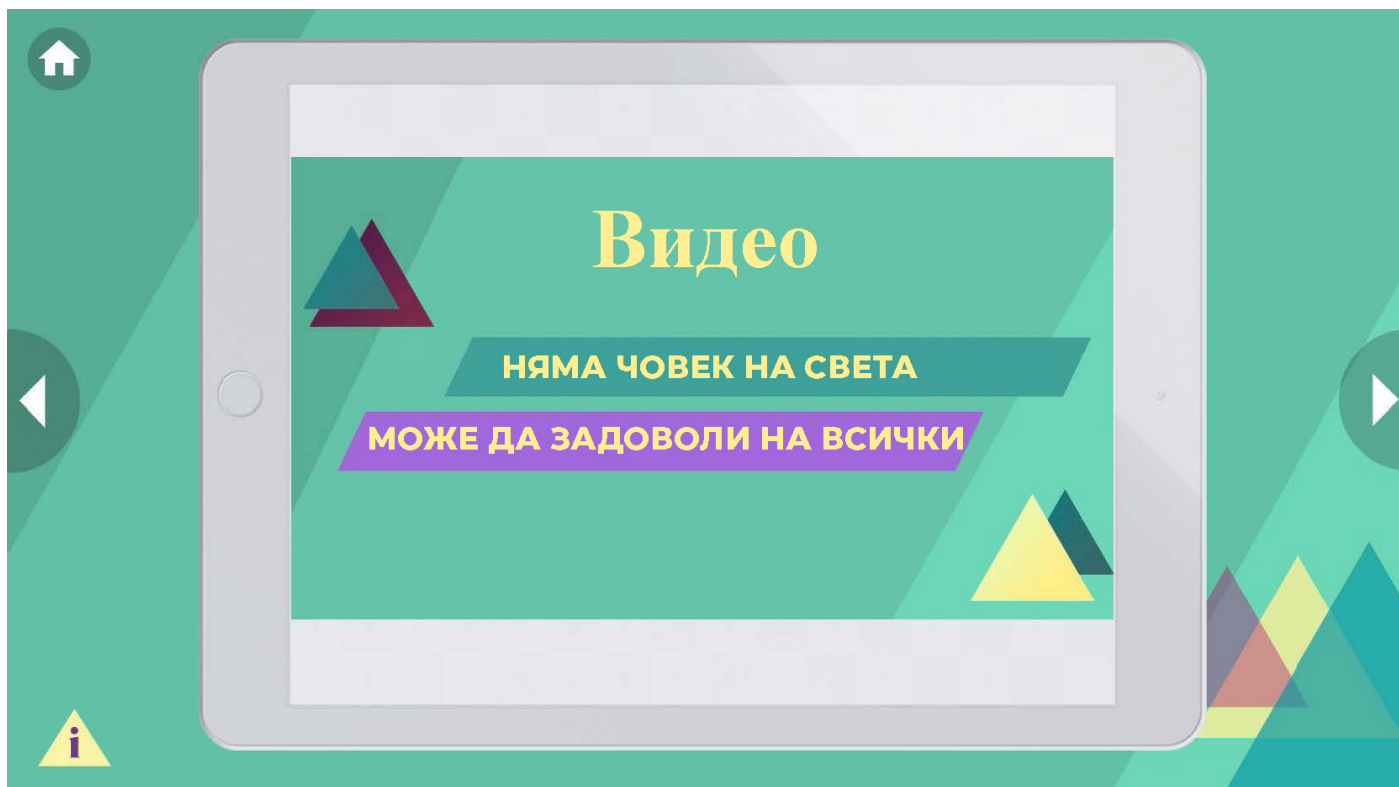
Как бихте нарекли и описали видовете манипулации, които се появяват в примера?

Коя група хора често се споменава?

Всички хора ще възприемат ли отговора на Доналд Тръмп по един и същи начин? Защо?

Видео

Тези, които ни манипулират, се наричат **манипулатори**. Обикновено се използва в непринуден разговор в отрицателен смисъл. Гледайте видеото. Подготвили сме четири примера за типове манипулатори.

Точно както има голям брой техники за манипулация, които някой може да използва върху нас, има и редица различни видове манипулатори. Ще се запознаете с избраните типове в анимационното видео.

Погледни внимателно, познаваш ли някой такъв?

Помислете дали познавате манипулатор, с когото сте се сблъскали, дайте пример. Най-подходящият пример би бил намерен в интернет статии по политическа тема. Намерете подходящ пример и се опитайте да го анализирате. Каква техника мислиш, че е използвал ?

Можете да работите със съученик, за да намерите подходящ пример заедно.

Тълкуване

Разгледайте снимките на слайда.

ТЪЛКУВАНЕ

Американски морски пехотинци от 15-та морска експедиционна единица помагат иракски войник с вода от манерка в Южен Ирак, март 21, 2003

На лявата снимка виждате войник/затворник с пистолет насочен към него.

На лявата снимка виждате войник/затворник с пистолет насочен към него. На дясната снимка виждате войник/затворник, получаващ напитка.

Но къде е истината ?

Средната картина показва, че въпреки че мъжът е задържан, пистолетът е насочен директно към него и в същото време получава напитка. Но ако видиш само лявата снимка в която и да е медия, какво ще си помислиш за американските моряци...?

Погледнете бутона за информация и си напомнете какво означава тълкуване.

Снимките имат ли само една възможна история?

Представете си, че ситуацията се случва с новините в медиите.

Всеки репортер или редактор може да интерпретира историята по свой начин: може да пропуска някаква информация, да разбърква последователността им, да се фокусира върху детайл, който може да е неважен за другите... и изведнъж може да има няколко различни варианта на първоначалната ситуация.

Ето защо е добре да се идентифицират достоверни източници - тези, които предоставят проверена и вярна информация. Именно от тях трябва да рисуваме. Не можем да гарантираме, че всичко, което научавате, ще бъде 100% вярно, но можем да разчитаме на грешки или грешки да се случват минимално и, НАЙ-ВАЖНОТО, невнимателно.

Тълкуване = обяснение на разбирането ви за ситуацията/нещото/ статията...

Устен превод - Извадка 2

Как ти влияе изображението вляво?

Какво впечатление оставя ситуацията, която изобразява?

ТЪЛКУВАНЕ ПРИМЕР 2

Президентско откриване от Доналд Тръмп

Това, което ни показват медиите.

Каква е действителната истина.

Манипулиране на снимки

Кой е на снимката?

- ▶ Бутонът за информация обяснява подробно **кои** са хората в картината и защо фигурата отъясно беше **изтрита** след известно време.

С каква цел са редактирани картини?

- ▶ Да влияеш на поведението на индивид/ общество в определена посока.

↑

МАНИПУЛИРАНЕ НА СНИМКИ

Николай Йежов, сниман със Сталин, по-късно е премахнат от тази снимка на Московския канал.

◀ ▶

i

Медиите понякога редактират снимки, за да опишат ситуацията по начин, който отговаря на техните цели. Или по-скоро, коя статия или снимка читателя е по-вероятно да кликнете и прегледате.

Понякога те се снабдяват със снимки за истории от проверени източници, но все пак снимките може да не са точни в разказвателната си стойност. Затова трябва да разгледате статията и снимките, които четете и разглеждате обективно, и да ги оценявате критично. Ето защо, ако не сте сигурни за статия, е идеално да се опитате да я намерите в други източници, както друг носител е написал за ситуацията.)

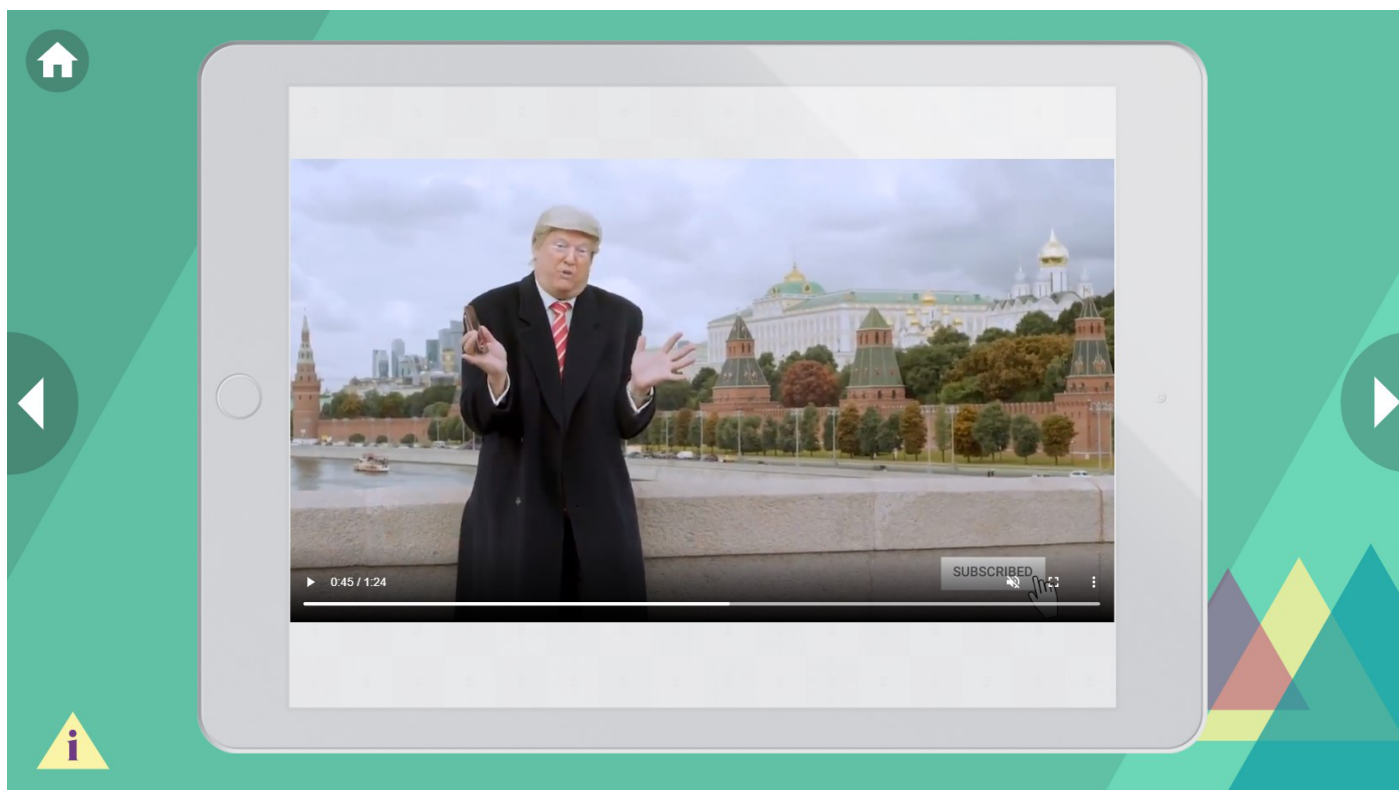
Сталин използва голяма група фото ретушери, за да отреже враговете си от предполагаеми документални снимки. Едно такова изтриване беше Никола Йежов, таен полицейски служител, който ръководеше чистките на Сталин. Известно време Йежов работи в дясната ръка на Сталин, разпитвайки, лъжливо обвинявайки и нареждайки екзекуцията на хиляди служители на Комунистическата партия.

Но през 1938 г. Йежов пада от благоволенieto на Сталин, след като е узурпиран от един от собствените си заместници. Бил е денонсиран, тайно арестуван, съден в таен съд, и екзекутиран.

След това цензурите на Сталин отстраняват Йежов от фотографската плоча, включително го отрязват от снимка, в която се усмихва до бившия си шеф Сталин до воден път. Фоторетушите извадиха Йежов от снимката и внесоха нова вода, за да прикрият пространството, където щеше да бъде Йежов.

Видео

Гледайте видео клип от **YouTube**. Слушай и гледай внимателно.
Истина ли е всичко , което виждаш и чуваш?

Просто имаше възможност да гледаш видеото с дийпфаке.
Какво означава **deepfake**?
Вижте бутона за информация .

В демонстрацията видяхме дълбок факт.

Видео с deepfake, пуснато от руската контролирана от държавата мрежа RT, се забавлява с американския президент Доналд Тръмп.

Deepfake = видео, което се представя за истински кадри. Видеоклиповете използват технология, за да поставят изречения в устата на говорителите, които никога не са казвали (или никога не са казвали в контекст).

Получените видеоклипове изглеждат много реални.

Deepfake е създаден с помощта на цифрова технология. Професионалната обработка може да го направи да изглежда много правдоподобна. Може да се използва злонамерено, за да разпространяват възгледите на създателите си или да ги навредят на други. Има и няколко приложения и уеб сайтове, където можете да създадете вашите видеоклипове deepfake лично.

Ако не беше написано във видеото, веднага щеше ли да разбереш, че това е измама/пародия? Как мислиш, че другите биха го идентифицирали? - съучениците ти, родителите ти, баба ти и дядо ти... колко достоодево е видът и гласът?

Как бихте проверили автентичността на видеоклипа?

Текуща тенденция

ТЕКУЩА ТЕНДЕНЦИЯ

- Хората прекарват голяма част от живота си във виртуални среди и голяма част от пропагандата се е преместила там.
- Социалните мрежи дават възможност да изразяват мнения, да споделят публикации и да влияят или засягат голям брой хора.
- Политическата пропаганда е мигрирала тук. Групите се формират в мрежи, които използват принципа на поведение на стадото и целенасочено манипулират мненията или нагласата на групата за собствен просперитет

Тъй като светът се променя, социалните навици се променят, както добре. Преместихме се от улиците във виртуалния свят.

Пропаганда - манипулация в политиката

Какво представлява пропагандата? Къде можем най-често да се сблъскаме с него? Дай пример. отговорът може да бъде намерен в бутона за информация

ПРОПАГАНДА - МАНИПУЛАЦИЯ В ПОЛИТИКАТА

Манипулацията и пропагандата използва например така нареченото **поведение на стадото**:

- индивидът е част от съмишленици тълпа
- той се потвърждава в коректността на мисленето си (той вярва, че ако много хора го направят, то това е правилно)
- групата е свързана, пее заедно, отговаря на въпроси с тълпата, аплодисменти, кимане...

Ефективна стратегия за манипулация и пропаганда е например така нареченото **поведение на стадото** - индивидът е част от съмишленици тълпа, така че той се потвърждава в коректността на мисленето си (той вярва, че ако много хора го правят, тогава е правилно). (Средства за укрепване на сплотеността: пеене заедно, отговаряне на въпроси с тълпата, аплодисменти, кимване...).

Пропаганда = умишлено действие, разпространение на избрани идеи (неподходяща информация е прибрана) в стремежа си да убеди обществото (отделните хора) да мислят и действат по определен начин. Тя може да приеме голям брой форми (изговорена/писмена реч, плакати, песни, статуи, пощенски печати, знамена...). Често може да бъде трудно да се разграничат границите на пропагандата.

Винаги е било там, използва елементи, които напада сетивата. Общи форми бяха плакати и пропагандни песни. Но светът се движи от улиците към дигиталния свят и следователно формата на пропагандата също се адаптира.

Вероятно сте чували термина пропаганда песен преди. Попитай родителите си дали има песен, която ти идва на ум. Често те имаха политическа причина и целта беше да мотивират хората с някаква цел.

Закачлива мелодия, ритъм, прости текстове, повторение на припева... които са **пропагандни песни**. Песните имат много предимства, които могат да получат под кожата ни. Затова не е изненадващо, че хората, а също и целите групи (дори политически) се опитаха да повлияят на обществото от тези песни. Можете да изразите много чрез песента. Но всеки ще разбере ли какво се опитва да каже на слушателите авторът или певицата?

В миналото както пропагандните фрази, така и критиките към обществото бяха скрити в текстовете - дори и в малки намеци. Някои песни са чути многократно от радиото, други са забранени (например в Чешката република, работата на Марта Кубишова, Карел Крил, Валдемар Матушка и много други)

Опитайте се да намерите примери от вашата страна.

Какво е цензура?

Може ли всички по света да кажат и да пишат това, което искат? Как е у нас? Има ли цензура/самоцензура?

КАКВО Е ЦЕНЗУРА?

Това е контрол над публичните съобщения (медии и др., за които е особено важна свободата на мисълта и словото). Съдържанието е ограничено - най-често от държавата, религиозната организация или друга важна институция или физическо лице.

КАКВО Е САМОЦЕНЗУРА?

Цензура, направена от самия автор (например от страх, че текстът му иначе може да не бъде приет от началници/институции, обществеността...) Самият автор избягва съдържание, мнения или нагласи, които биха могли да бъдат проблемни; авторът намалява споменатите части, ако е необходимо.

В нашата страна сме доста свикнали да казваме това, което искаме. Такъв ли е случаят в останалия свят?

Помислете за това и назови пример, където мислите, че е либерален и където смятате, че е лошо. Обсъдете го със съучениците си, не се срамувайте да изразявате вашето мнение.

Не забравяйте, че свободата на един човек свършва там, където започва тази на друг. Винаги е необходимо да се уважават другите, както и действащите закони

Заклучение

Пропаганда, манипулация, измами, фалшиви новини... Започвате ли да се притеснявате че никога не можеш да разбереш кое е правилно и истинско? БИНГО – точно това е основната цел на участниците в бягането на тази въртележка. Да залепят обществото с десетки теми, хиляди на мнения и текстове именно за да накара хората да се откажат от усилията за да разбере истината. Но ако се опитаме да изберем проверени източници и да сортираме информацията, която идва за нас ние сме на прав път да надхитрим всички тези въртележки.

Край

Списък за четене

[Катрин Уайт. \(2017\) ДИГИТАЛИЗАЦИЯ И НОВИ МЕДИИ. Академична издателска къща. ISBN 978 963 05 9743 2.](#)

[Алварова, А. \(2019 г.\). Индустрията лъже. Пропаганда, конспирация и дезинформация война.](#)

[Абатрош.](#)

[Фторек, Й. \(2017\). Манипулация и пропаганда на фона на настоящата информационна война. Градо](#)

[Jugendschutz.net. Внимание AMBUSH! - Десните екстремисти манипулират социалната мрежа с новинарски сайтове.](#)

[Уеб източник: \[https:// www.jugendschutz.net/fileadmin/download/pdf/Achtung_Hinterhalt_Bildschirmversion_01.pdf\]\(https://www.jugendschutz.net/fileadmin/download/pdf/Achtung_Hinterhalt_Bildschirmversion_01.pdf\)](#)

[Jugendschutz.net. Силно. Силен. Онлайн. Срещу фалшиви новини и омраза.](#)

[Уеб източник: \[https:// www.jugendschutz.net/fileadmin/download/pdf/Achtung_Hinterhalt_Bildschirmversion_01.pdf\]\(https://www.jugendschutz.net/fileadmin/download/pdf/Achtung_Hinterhalt_Bildschirmversion_01.pdf\)](#)

[Кликсафе. \(2021 г.\). Все още ли се доверяваш или вече проверяваш?](#)

[Фалшиви доклади и конспиративни идеологии – какво стои зад тях и как да ги разгърнете. Уеб източник: \[https:// www.klicksafe.de/fileadmin/media/documents/pdf/\]\(https://www.klicksafe.de/fileadmin/media/documents/pdf/\)](#)

[http://www.klicksafe.de/fileadmin/media/documents/pdf/ klicksafe_Materialien/ Eltern_Allgemein/Desinformation_Broschu%CC%88re_klicksafe.pdf](#)

Препратки

Web

ALGORITMY NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH: DOBRÝ SLUHA, ZLÝ PÁN. CO JSOU VLASTNĚ ZAČ? *Internetembezpecne.cz* [online]. Karlovy Vary: you connected, 2019 (1 June 2021). Available: <https://www.internetembezpecne.cz/algoritmy-na-socialnich-sitich-dobry-sluha-zly-pan-co-jsou-vlastne-zac/>

Braňte se manipulacím a dejte STOP využívání! *Lidoll.cz* [online]. Nedvědice: Špačková, © 2021 (4 May 2021). Available: <https://lidoll.cz/brante-se-manipulacim-a-dejte-stop-vyuzivani/>

Česko je ve svobodě tisku na 40. místě. „Verbální útoky politiků vyvolaly nedůvěru“. *Mam.cz* [online]. Praha: Marketing & Media je Forum Media, 2020 (10 May 2021). Available: <https://mam.cz/zpravy/2020-04/cesko-je-ve-svobode-tisku-na-40-miste-verbalni-utoky-politiku-vyvolaly-neduveru/>

Doporučené očekávané výstupy jako metodická podpora pro začleňování průřezových témat do švp a výuky. *Nuv.cz* [online]. Praha: NPI ČR, © 2011–2021 (28 April 2021). Available: <http://www.nuv.cz/vystupy/doporucene-ocekavane-vystupy-1>

How Photos Became a Weapon in Stalin's Great Purge. *history.com* [online], 2018 (30 June 2021). Available: <https://www.history.com/news/josef-stalin-great-purge-photo-retouching?fbclid=IwAR10OdpwemqamIje3gWUV8hs1RcL-7FCnSrtpNWVmFxoY1JdKviZyM3jWvU>

Jak odhalit manipulátora. *Lidoll.cz* [online]. Nedvědice: Špačková, © 2021 (8 June 2021). Available: <https://lidoll.cz/jak-odhalit-manipulatora/>

Komunikace je hra: Umění přesvědčit. *Ceskatelevize.cz* [online]. Praha: Česká televize, 2008 (30 June 2021). Available: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10169534357-komunikace-je-hra/208572231010011-umeni-presvedcit/>

Komunikační triky: jak rozpoznat manipulaci a umět se jí bránit. *Idnes.cz* [online]. Praha: MAFRA, 2016 (19 July 2021). Available: https://www.idnes.cz/finance/prace-a-podnikani/psycholog-jan-urban-jak-rozpoznat-manipulaci.A161201_162431_podnikani_sov

Manipulace. *Medicinman.cz* [online]. Praha: Medicinman, 2018 (31 May 2021). Available: <http://medicinman.cz/?p=metody/manipulace>

People Are Posting Examples Of How Media Can Manipulate The Truth. *boredpanda.com* [online], 2019 (17 August 2021). Available: https://www.boredpanda.com/examples-media-truth-manipulation/?utm_source=google&utm_medium=organic&utm_

Podpora pro výuku průřezových témat v základních školách. *Digifolio.rvp.cz* [online]. Praha: Národní pedagogický institut České republiky, 2015 (22 June 2021). Available: <https://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=70994&view=3251>

Propaganda – představení fenoménu. *Manipulatori.cz* [online].
Praha: Manipulátoři.cz, 2015 (20 July 2021).
Available: <https://manipulatori.cz/propaganda-predstaveni-fenomenu/>

RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY. *nuv.cz* [online],
2021 (28 April 2021). Available: <http://www.nuv.cz/file/4982/>

RÉTORIKA PROPAGANDY. *Bezfaulu.net* [online]. Brno: BURÝŠEK,
2019 (3 August 2021). Available: <https://bezfaulu.net/clanky/o-manipulaci/retorika-propagandy/>

Stock snímky, obrázky bez autorských poplatků, ilustrace a videa - *iStock*
[online]. Calgary: Getty Images, © 2021 (24 August 2021).
Available: <https://www.istockphoto.com>

UČEBNICE OBECNÉ PSYCHOLOGIE. *Gjar-po.sk* [online]. Prešov: Gymnázium Jána
Adama Raymana, © 2013 (8 June 2021). Available: https://www.gjar-po.sk/~gajdos/psychologia/KNIHY/PLHAKOVA_A.---Ucebnice_obecne_psychologie.pdf

Umění manipulace s lidmi – využijte znalost manipulace ve svůj prospěch.
Businessanimals.cz [online]. Praha: Business Animals, 2018 (29 July 2021).
Available: <https://www.businessanimals.cz/umeni-manipulace-s-lidmi-vyuzijte-znalost-manipulace-ve-svuj-prospech/>

Une façon de voir les choses. *fondation-lamap.org* [online]. (13 September 2021).
Available: https://www.fondation-lamap.org/sites/default/files/upload/media/minisites/projet_questcequelascience/fiches-C4-B3-S4-A2.pdf

YouTube

Donald Trump Takes Russian State TV Job in Deepfake Parody Video.
In: *Youtube* [online]. 22.09.2020 (9 September 2021).
Available: <https://www.youtube.com/watch?v=VZdC2bQVR0I>
Kanál uživatele On Demand News.

NBC NEWS. Trump Berates Peter Alexander Over Coronavirus Question:
'You're A Terrible Reporter' | NBC News. In: *Youtube* [online]. 20.03.2020
(27 May 2021). Available: <https://www.youtube.com/watch?v=Qw0T9RK0GrA>